

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

Mesto Ružomberok

Nám. A. Hlinku 1

034 01 Ružomberok

IČO: 00 315 737

(ďalej len „klient“)

V Košiciach 18.09.2020

VEC

Právne stanovisko k vhodnosti pôsobenia spoločnosti KULTÚRNY DOM Andreja Hlinku, a. s. so sídlom A. Bernoláka 1, 034 01 Ružomberok IČO: 36 010 456 zapísanej v obchodnom registri Okresného súdu Žilina oddiel: Sa; vložka číslo: 393/L v právnej forme akciovej spoločnosti so zreteľom na povahu ním vykonávaných činností a spôsob jeho financovania zo strany Mesta Ružomberok (ďalej len „Stanovisko“)

VÝCHODISKÁ

- Stanovisko je spracované na základe zadania obsiahnutého v e-mailovej komunikácii advokáta a klienta z 03.06.2020 a 22.07.2020.
- Stanovisko sa nezaoberá finančnými a účtovnými aspektmi nepriaznivého výsledku hospodárenia v podobe účtovnej a daňovej straty.
- Stanovisko nie je právne záväzné, vyplýva z odbornej erudície advokáta a predstavuje jeho kvalifikovaný právny názor.

SKUTKOVÝ STAV

Klient je jediným akcionárom spoločnosti **KULTÚRNY DOM Andreja Hlinku, a. s.** so sídlom A. Bernoláka 1, 034 01 Ružomberok, IČO: 36 010 456 zapísanej v obchodnom registri Okresného súdu Žilina oddiel: Sa; vložka číslo: 393/L *(ďalej len „KD AH, a. s.“)*.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky *(ďalej len „NKÚ“)* vykonal u klienta v dňoch 16.03.2017 - 05.05.2017 **kontrolu nakladania subjektov územnej samosprávy s majetkovými účasťami v obchodných spoločnostiach**. Z nedostatkov zistených kontrolou NKÚ je pre spracovanie Stanoviska relevantný nedostatok vyplývajúci z Protokolu o výsledku kontroly nakladania subjektov územnej samosprávy s majetkovými účasťami v obchodných spoločnostiach z 24.02.2017 číslo: Z-004489/2017/1140/HMF *(ďalej len „Protokol o výsledku kontroly“)*, podľa ktorého: „**Mesto poskytlo účelovú dotáciu zo svojho rozpočtu na verejnoprospešné účely v oblasti rozvoja kultúry obchodnej spoločnosti KD AH, a. s.** Preverení vybraných položiek rozpočtu, ktorý bol súčasťou zmluvy č. CEZ 0002/2015 bolo preukázane, že **dotácia bola schválená a použitá aj mzdy zamestnancom spoločnosti, ako aj na odmeny členom predstavenstva a dozornej rady spolu v sume 274 334,- eur. Poskytnutím**

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

dotácie na mzdové prostriedky zamestnancom a odmeny členom orgánov tejto spoločnosti mesto nepostupovalo podľa § 7 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, podľa ktorého sa z rozpočtu mesta môžu poskytovať dotácie právnickým osobám, ktorých zakladateľom je mesto, a to na konkrétne úlohy a akcie vo verejnom záujme alebo v prospech rozvoja územia mesta. Mesto uvedeným konaním nedodržalo ustanovený alebo určený spôsob nakladania s verejnými prostriedkami, čím porušilo finančnú disciplínu podľa § 31 ods. 1 písm. k) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy v sume 274 334,- eur.“ NKÚ v Protokole o výsledku kontroly odporučil klientovi vzhľadom na spôsob financovania spoločnosti KD AH, a. s. prehodnotiť možnosť transformácie KD AH, a. s. na rozpočtovú alebo príspevkovú organizáciu mesta.

OKRUHY PROBLÉMOV

1. Vhodnosť pôsobenia subjektu KD AH, a. s. v právnej forme akciovej spoločnosti – účel založenia akciovej spoločnosti, povaha ňou vykonávaných činností, spôsob jej financovania a majetkové vzťahy medzi akciovou spoločnosťou a akcionármi (zakladateľmi) s premietnutím konkrétne pomery spoločnosti KD AH, a. s.
2. Potenciálne alternatívy právnej formy subjektu KD AH, a. s. do budúcnosti - pôsobenie subjektu KD AH, a. s. v právnej forme príspevkovej a rozpočtovej organizácie.
3. Efektívnosť pôsobenia spoločnosti KD AH, a. s. a komparácia aktuálneho spôsobu financovania spoločnosti KD AH, a. s. s pravidlami financovania akciovej spoločnosti, príspevkovej a rozpočtovej organizácie.

RELEVANTNÁ PRÁVNA ÚPRAVA

V analyzovanom prípade je potrebné zohľadniť najmä právnu úpravu:

- zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p. (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“)
- zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v z.n.p. (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“)
- zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v z.n.p. (ďalej len „Obchodný zákonník“)
- zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“)
- zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“)
- zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. (ďalej len „zákon o finančnej kontrole a audite“)

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

- zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. (*d'alej len „zákon o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch“*)

APLIKÁCIA PRÁVNEJ ÚPRAVY NA SKUTKOVÝ STAV

Ad 1.

Vhodnosť pôsobenia subjektu KD AH, a. s. v právnej forme akciovej spoločnosti – účel založenia akciovej spoločnosti, povaha ňou vykonávaných činností, spôsob jej financovania a majetkové vzťahy medzi akciovou spoločnosťou a akcionármi (zakladateľmi) s premietnutím konkrétne pomery spoločnosti KD AH, a. s.

1. Podľa § 4 ods. 3 písm. l) zákona o obecnom zriadení: „Obec pri výkone samosprávy najmä zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie, iné právnické osoby a zariadenia.“

Podľa § 11 ods. 4 písm. l) zákona o obecnom zriadení: „Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené zriaďovať, zrušovať a kontrolovať rozpočtové a príspevkové organizácie obce a na návrh starostu vymenúvať a odvolávať ich vedúcich (riaditeľov), zakladat' a zrušovať obchodné spoločnosti a iné právnické osoby a schvaľovať zástupcov obce do ich štatutárnych a kontrolných orgánov, ako aj schvaľovať majetkovú účasť obce v právnickej osobe.“

Podľa § 6 ods. 5 zákona o majetku obcí: „Obec môže svoj majetok vložiť ako vklad do základného imania obchodnej spoločnosti alebo môže zo svojho majetku založiť právnickú osobu.“

2. Voľba právnej formy právnickej osoby, akú mesto založí, resp. zriadi spočíva na **vlastnom uvážení mesta ako zakladateľa, resp. zriaďovateľa právnickej osoby**. Zakladateľ, resp. zriaďovateľ má **právo rozhodnúť o právnej forme a spôsobe hospodárenia právnickej osoby** za podmienok ustanovených všeobecne záväznými právnymi predpismi. Pri voľbe právnej formy právnickej osoby je potrebné za účelom jej efektívneho pôsobenia zohľadniť viaceré skutočnosti. V analyzovanom prípade je pre posúdenie vhodnosti pôsobenia spoločnosti KD AH, a. s. v právnej forme akciovej spoločnosti potrebné vyhodnotiť:

- a) účel založenia akciovej spoločnosti a povahu ňou vykonávaných činností;
- b) spôsob financovania akciovej spoločnosti a majetkové vzťahy medzi akciovou spoločnosťou a akcionárom (zakladateľom),¹ s premietnutím na pomery spoločnosti KD AH, a. s.

3. S ohľadom na sledovaný cieľ sa Stanovisko zaoberá týmito aspektmi, posúdenie ktorých je pre klienta relevantné vo vzťahu k vybraným formám právnických osôb, a to obchodným spoločnostiam v zakladateľskej pôsobnosti mesta a rozpočtovým a príspevkovým

¹ Uvedený výpočet vychádza z konkrétnych okolností vzťahu klienta k spoločnosti KD AH, a. s. Z uvedeného dôvodu ho nemožno považovať na vyčerpávajúci výpočet skutočností, ktoré je potrebné zohľadniť pri zakladaní právnickej osoby vo všeobecnosti (ďalšími sú príkladom počet zakladateľov, dostupnosť počiatočného kapitálu etc.)

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

organizáciám v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, t. j. Stanovisko upúšťa od iných zákonom predpokladaných foriem právnických osôb kreovaných podľa predpisov občianskeho práva (nadácie, neziskové organizácie a pod.).

Ad a)

Účel založenia akciovej spoločnosti a povaha ňou vykonávaných činností

4. Obchodný zákonník definuje obchodné spoločnosti v § 56 ako **právnické osoby založené za účelom podnikania**. Ekonomickým dôvodom založenia obchodnej spoločnosti je **realizácia podnikateľského zámeru**. Hlavným účelom založenia obchodnej spoločnosti je **podnikanie, ktorým sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná podnikateľom samostatne vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku** alebo súčinnosťou od 01.05.2018 za účelom dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku.

5. Obchodný zákonník súčasne pripúšťa, aby spoločnosť s ručením obmedzeným a **akciová spoločnosť boli založené aj za iným účelom ako je podnikanie (aj za účelom vykonávania činnosti v oblasti kultúry)**, pokiaľ to osobitný zákon nezakazuje. Aj obchodné spoločnosti založené za iným účelom ako podnikanie majú postavenie podnikateľa podľa formy tzv. formálneho podnikateľa. Podľa § 2 ods. 2 písm. a) Obchodného zákonníka je **podnikateľom osoba zapísaná do obchodného registra**. Keďže obchodné spoločnosti sú obligatórne zapisované do obchodného registra (súčasne vznikajú zápisom do obchodného registra), podnikateľmi sú aj tie obchodné spoločnosti, ktoré boli založené za iným účelom ako je podnikanie.

6. **Akciovú spoločnosť definuje Obchodný zákonník ako spoločnosť, ktorej základné imanie je rozvrhnuté na určitý počet akcií s určitou menovitou hodnotou**. Akciová spoločnosť je z hľadiska klasifikácie obchodných spoločností na personálne a kapitálové charakterizovaná ako **čistá kapitálová obchodná spoločnosť**. Pre akciovú spoločnosť sú charakteristické nasledovné znaky:

- obchodné meno akciovej spoločnosti musí obsahovať dodatok „akciová spoločnosť“ alebo skratku „akc. spol.“ alebo „a. s.“;
- akciová spoločnosť zodpovedá za svoje záväzky celým svojím majetkom, pričom jednotliví akcionári **neručia** za záväzky spoločnosti;
- pre akciovú spoločnosť je obligatórne ustanovená štruktúra orgánov, ktoré spoločnosť vytvára (predstavenstvo, valné zhromaždenie, dozorná rada);
- Obchodný zákonník ustanovuje pravidlá pre tvorbu **základného imania, rezervného a kapitálového fondu z príspevkov akciovej spoločnosti**;
- akciová spoločnosť umožňuje sústredenie kapitálu od jednotlivých investorov, akcionárov do jedného majetkového substrátu;
- akciová spoločnosť, vzhľadom na jej právnu a ekonomickú podstatu je vhodná na podnikanie vo sfére, ktorá kladie značné požiadavky na kapitál;

7. Fungovanie akciovej spoločnosti predpokladá existenciu určitého väčšieho množstva kapitálu, ktorý je najčastejšie kumulovaný viacerými akcionármi. Obchodný zákonník však

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

umožňuje aj existenciu tzv. jednoosobovej akciovej spoločnosti za predpokladu, že jej zakladateľom je právnická osoba. V praxi však zastúpenie najčastejšie nachádzajú akciové spoločnosti medzi veľkými podnikmi s kvantitatívnou štruktúrou akcionárov. **V rámci komunálnych obchodných spoločností ide najčastejšie o vodárenské spoločnosti s rozdrobenými obchodnými podielmi.**

8. Spoločnosť KD AH, a. s. je od svojho vzniku **obchodnou spoločnosťou v právnej forme akciovej spoločnosti**. Hlavným predmetom činnosti spoločnosti KD AH, a. s. je **organizácia kultúrnych podujatí** v Kultúrnom dome A. Hlinku a zabezpečovanie výkonu činností jednotlivých stredísk spoločnosti (Informačné centrum, Ružomberský hlas, Mestská televízia, Telocvičňa, Kino, Biely Potok, Černová, Hrboltová, Björnsonov dom, Programy, Synagóga, Dom UNESCO Vlkolínec).

9. KD AH, a. s. vykonáva **správu, údržbu a prevádzku nehnuteľností vo vlastníctve klienta na základe príkazných a mandátnych zmlúv**. Závazkové vzťahy medzi klientom a KD AH, a. s. vznikli titulom:

- **Mandátnej zmluvy z 01.04.2007**, predmetom ktorej je správa, prevádzka a údržba objektov kultúrnych domov v mestských častiach Ružomberka - Černová, Biely potok a spoločenského strediska Hrboltová a vydávanie mestského dvojtyždenníka Ružomberský hlas v znení Dodatku č. 1 zo 14.10.2014 a Dodatku č. 2 z 02.11.2017. Na vykonanie predmetu zmluvy sa mandant (klient) zaviazal poskytovať mandatárovi každý rok dotáciu;²
- **Príkaznej zmluvy z 26.11.2014**, predmetom ktorej je správa, prevádzka a údržba stavby so súpisným číslom 1070 – synagóga zapísanej na LV. 4156 vedenom Okresným úradom Ružomberkom, katastrálnym odborom (zmluva bola uzatvorená ako bezodplatná)³ a
- **Príkaznej zmluvy z 28.09.2018**, predmetom ktorej je správa, prevádzka a údržba nehnuteľnosti DOM UNESCO, stavby súpisné číslo: 9081, postavennej na pozemku parcely registra C, parcelné číslo: 16222, zapísaná na LV č. 4101 vedeným Okresným úradom Ružomberok, katastrálnym odborom v znení Dodatku č. 1 z 27.09.2019 (zmluva bola uzatvorená ako bezodplatná).

Zo zoznamu záväzkových vzťahov medzi klientom a KD AH, a. s. vyplýva, že obsahom týchto záväzkových vzťahov je **správa, prevádzka a údržba** zmluvami špecifikovaných objektov kultúry.

10. Okrem týchto činností má KD AH, a. s. v obchodnom registri **zapísaných viacero predmetov podnikania, z ktorých reálne uskutočňuje len kúpu tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod)**, konkrétne predaj suvenírov a tlačovín a servis pre ubytovateľov.⁴ **Ďalšie činnosti zapísané v obchodnom registri KD AH, a. s. nevykonáva a ich zápis je formálno-právneho charakteru.**

² Keďže základným znakom mandátnej zmluvy je odplatosť je vhodná zmena odplaty vo forme dotácie.

³ Vzhľadom na nedostatok peňažných prostriedkov KD AH, a. s. možno dojednať odmenu.

⁴ Pozn.: Ubytovacie služby v ubytovacích zariadeniach s prevádzkovaním pohostinských činností v týchto zariadeniach sú viazanou živnosťou. U KD AH, a. s. zápis podľa OR SR iba v období od 13.02.2003 do 30.11.2005.

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

11. Podľa § 4 ods. 3 písm. f) zákona o obecnom zriadení: „Obec pri výkone samosprávy ... zabezpečuje výstavbu a údržbu a **vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce.**“

Podľa § 4 ods. 3 písm. h) zákona o obecnom zriadení: „Obec pri výkone samosprávy ... utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chráni životné prostredie, ako aj **utvára podmienky na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, na vzdelávanie, kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport.**“

12. Činnosť KD AH, a. s. spočíva (neopomínajúc realizáciu maloobchodu) v zabezpečovaní služieb v oblasti kultúry podľa § 4 ods. 3 písm. f) a písm. h) zákona o obecnom zriadení. Predaj tovaru konečnému spotrebiteľovi predstavuje kvázi doplnkovú podnikateľskú činnosť KD AH, a. s., ktorá nesúvisí so zabezpečovaním plnenia úloh mesta vymedzených v § 4 ods. 3 zákona o obecnom zriadení.

13. Z opisu činností vykonávaných KD AH, a. s. vyplýva, že činnosti vykonávané KD AH, a. s. nie sú činnosťami charakteristickými pre klasické „súkromné“ obchodné spoločnosti bez ohľadu na ich právnu formu. Na rozdiel od klasických „súkromných“ obchodných spoločností, **komunálne obchodné spoločnosti**, ktorými rozumieme obchodné spoločnosti s majetkovou účasťou obce, resp. mesta **sú v praxi pravidelne zakladané na účely zabezpečovania konkrétnych verejnoprospešných služieb vymedzených v § 4 ods. 3 zákona o obecnom zriadení.** Praktickým príkladom je mnoho komunálnych obchodných spoločností zapísaných v obchodnom registri, ktorých predmetom činnosti je najmä zásobovanie obyvateľstva vodou, nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci. Predmet podnikania komunálnych obchodných spoločností obvykle tvoria aj **ďalšie činnosti súvisiace so samosprávou**, príkladmo prevádzkovanie športových zariadení a zariadení slúžiacich na regeneráciu a rekondíciu, organizovanie športových, kultúrnych a iných spoločenských podujatí, prevádzkovanie kempingu a ďalšie.

14. **Ustanovenia § 4 ods. 3 písm. f) a písm. h) zákona o obecnom zriadení vymedzujú samosprávnú pôsobnosť obce v takých oblastiach spoločenského života, o zabezpečovanie ktorých spravidla súkromný sektor nemá záujem z dôvodu, že vo väčšine prípadov nie sú spôsobilé prinášať hospodársky prospech.** Zabezpečovanie týchto úloh napriek skutočnosti, že spravidla neprinášajú zisk, je dôležité pre kvalitu života obyvateľstva.

15. **Vykonávanie činností na jednotlivých úsekoch samosprávnej pôsobnosti obce, resp. mesta vymedzených v § 4 ods. 3 zákona o obecnom zriadení nie je v podmienkach komunálnych obchodných spoločností nezvyčajným, a bez ďalšieho neodôvodňuje záver o nevhodnosti aktuálnej právnej formy spoločnosti KD AH, a. s.**

Ad b)

Spôsob financovania akciovej spoločnosti a majetkové vzťahy medzi akciovou spoločnosťou a akcionárom (zakladateľom)

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

16. Prvotný majetkový substrát akciovej spoločnosti je tvorený **jednotlivými vkladmi zakladateľov, resp. upisovateľov akcií**, ktoré sa vznikom akciovej spoločnosti stávajú jej majetkom. Súhrn menovitých hodnôt akcií tvorí **základné imanie**. Základné imanie obchodnej spoločnosti je účtovnou veličinou, ktorá nevypovedá o bonite spoločnosti a môže sa meniť len spôsobmi predpokladanými Obchodným zákonníkom. Na rozdiel od základného imania, **obchodný majetok⁵ spoločnosti sa dynamicky mení v závislosti od hospodárenia spoločnosti**. **Vlastné zdroje financovania** akciovej spoločnosti tvoria základné imanie, nerozdelený zisk, prípadne kapitálové fondy vytvárané spoločnosťou. Ďalšie tzv. **cudzie zdroje financovania** môže akciová spoločnosť získať viacerými spôsobmi, najmä úvermi. Ďalším spôsobom získania kapitálu akciovou spoločnosťou je zvýšenie základného imania vydaním nových akcií. Osobitne je upravená možnosť akciovej spoločnosti vydať dlhopisy.⁶

17. Klient ako zakladateľ KD AH, a. s. splatil akcie okrem peňažného vkladu nepeňažným vkladom, **nehnutelnosťou - Budova pre kultúru a na verejnú zábavu, Kultúrny dom A. Hlinku, súpisné č. 1397**, postavená na pozemku parcely registra C parcelné č. 956/1, katastrálne územie: Ružomberok, okres: Ružomberok zapísaná na LV č. 14611 **vo vlastníctve KD AH, a. s.** vedenom Okresným úradom Ružomberok, katastrálnym odborom (*d ďalej len „Kultúrny dom A. Hlinku“*). Obchodný majetok KD AH, a. s. okrem Kultúrneho domu A. Hlinku (hlavná budova) **netvorí iné nehnuteľnosti**.

18. Klientovi ako akcionárovi KD AH, a. s. nie sú vyplácané dividendy z dôvodu, že KD AH, a. s. nedosahuje zisk, ale naopak **dlhodobo vykazuje stratu v hospodárení**. Z účtovnej závierky zostavenej k 31.12.2019 vyplýva, že výsledkom hospodárenia spoločnosti KD AH, a. s. za účtovné obdobie 2019 po zdanení je **strata 1 211 350 eur**.

19. Z hľadiska práva obchodných spoločností⁷ upravuje základné pravidlá hospodárenia obchodných spoločností, spôsob vysporiadania straty a práva a povinnosti spoločníkov (najmä povinnosť spoločníkov znášať stratu spoločnosti) v jednotlivých právnych formách obchodných spoločností Obchodný zákonník a v nadväznosti naň zakladateľské a vnútorné dokumenty spoločnosti.

V podmienkach akciovej spoločnosti je vysporiadanie straty regulované Obchodným zákonníkom nasledovne.

Podľa § 187 ods. 1 písm. e) Obchodného zákonníka (ako aj čl. IX. bodu 2 písm. e) Stanov spoločnosti KH AD, a. s. z 18.07.2011): „*Do pôsobnosti valného zhromaždenia patrí ... schválenie riadnej individuálnej účtovnej závierky a mimoriadnej individuálnej účtovnej závierky, rozhodnutie o rozdelení zisku alebo úhrade strát a určení tantiém.*“

⁵ Podľa § 6 ods. 1 Obchodného zákonníka: „*Obchodným majetkom na účely tohto zákona sa rozumie súhrn majetkových hodnôt (vecí, pohľadávok a iných práv a peniazmi ocenených iných hodnôt), ktoré patria podnikateľovi a slúžia alebo sú určené na jeho podnikanie.*“

⁶ Dlhopisy garantujú ich majiteľovi výnos z podnikateľskej činnosti spoločnosti bez získania priamej účasti na spoločnosti, t. j. bez získania postavenia akcionára.

⁷ Stanovisko sa nezaoberá finančnými a účtovnými aspektmi nepriaznivého výsledku hospodárenia v podobe účtovnej a daňovej straty.

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

Podľa čl. XXVII. Bodu 1 Stanov spoločnosti KD AH, a. s. z 18.07.2011: „*O spôsobe úhrady strát spoločnosti vzniknutých v uplynulom kalendárnom roku rozhoduje valné zhromaždenie na návrh predstavenstva.*“

Podľa čl. XXVII. Bodu 2 Stanov spoločnosti KD AH, a. s. z 18.07.2011: „*Prípadné straty vzniknuté pri hospodárení spoločnosti budú hradené z rezervného fondu alebo iným zákonným spôsobom podľa rozhodnutia Valného zhromaždenia.*“

21. Valné zhromaždenie akciovej spoločnosti môže rozhodnúť o úhrade straty viacerými spôsobmi, a to použitím nerozdeleného zisku z minulých rokov, **použitím rezervného fondu**, použitím ostatných, kapitálových fondov alebo fondov zo zisku alebo znížením základného imania. Valné zhromaždenie akciovej spoločnosti môže rozhodnúť, že účtovnú stratu ponechá na účte nerozdelennej straty s tým, že bude uhradená z predpokladaných budúcich ziskov spoločnosti.

22. **Akcionári akciovej spoločnosti ako klasickej kapitálovej obchodnej spoločnosti nemajú zákonom ustanovenú povinnosť podieľať sa na strate spoločnosti.**⁸

23. Obchodný zákonník predpokladá pre prípad potreby krytia strát kapitálových obchodných spoločností existenciu **rezervného fondu**, ktorý je zdrojom financovania spoločnosti pre prípad, ak by sa spoločnosť dočasne ocitla v nepriaznivej finančnej situácii. **Akciová spoločnosť vytvára rezervný fond povinne už pri svojom vzniku najmenej vo výške 10% základného imania.** Akciová spoločnosť je povinná rezervný fond každoročne dopĺňať o sumu určenú v stanovách, najmenej však vo výške 10 % z čistého zisku vyčísleného v riadnej účtovnej závierke, až do dosiahnutia výšky rezervného fondu určenej v stanovách, najmenej však do výšky 20 % základného imania. **Rezervný fond možno použiť v rozsahu, v ktorom sa vytvára podľa Obchodného zákonníka povinne, iba na krytie strát spoločnosti, ak osobitný zákon neustanovuje inak.** Vytvorenie rezervného fondu spoločnosti KD AH, a. s. predpokladá čl. XXVIII. Stanov spoločnosti KD AH, a. s. z 18.07.2011. Porušenie povinnosti vytvorenia rezervného fondu v rozsahu, v akom sa podľa zákona povinne vytvára je **dôvodom pre zrušenie spoločnosti** súdom ex offo podľa § 68 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka.

24. Nevyplácanie dividendy akcionárom na pravidelnej, napr. mesačnej alebo ročnej báze nie je v podmienkach (komunálnych) obchodných spoločností nevídaným javom. Právo na podiel na zisku (dividendu) je jedným zo základných majetkových práv akcionára. Spoločnosť však podľa Obchodného zákonníka nemusí medzi akcionárov rozdeliť celý disponibilný zisk (za predpokladu dosahovania zisku spoločnosťou). O tom, aká časť zisku bude medzi akcionárov rozdelená rozhoduje valné zhromaždenie.

⁸ Komparatívne k znášaniu strát v obchodných spoločnostiach: Vo verejnej obchodnej spoločnosti stratu zistenú ročnou účtovnou závierkou **znášajú spoločníci rovným dielom**. V spoločnosti s ručením obmedzeným môže spoločenská zmluva určiť, že valné zhromaždenie je oprávnené uložiť spoločníkom **povinnosť prispieť na úhradu strát spoločnosti** peňažným plnením nad výšku vkladu až do polovice základného imania podľa výšky svojich vkladov. V komanditnej spoločnosti sa na postavenie komplementárov primerane použije ustanovenie o znášaní strát spoločníkmi verejnej obchodnej spoločnosti a na postavenie komanditistov ustanovenie o znášaní strát spoločníkmi spoločnosti s ručením obmedzeným.

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

25. **Z analýzy štruktúry činností a stavu hospodárenia KD AH, a. s. vyplýva, že záujem klienta na trvaní spoločnosti KD AH, a. s. (neopomínajúc realizáciu maloobchodu) je prevažne nepeňažného charakteru a spočíva v zabezpečení služieb v oblasti kultúry a udržaní zamestnanosti.**

26. Nevyplácanie podielov na zisku spoločníkom je spravidla odôvodňované ponechaním zisku vo vlastnom imaní obchodnej spoločnosti a akumuláciou finančných zdrojov na účely ďalšieho rozvoja spoločnosti. V podmienkach KD AH, a. s. dôvodom nevyplácania dividend nie je ponechanie zisku v spoločnosti za účelom financovanie jej ďalšieho rozvoja, ale **dlhodobá strata spoločnosti.**

27. **Analyzovať spôsob zabezpečovania úloh mesta prostredníctvom komunálnych obchodných spoločností je odôvodnené najmä v prípadoch, keď tieto činnosti pre mesto vykonávajú obchodné spoločnosti, ktoré dlhodobo hospodária so stratou.**

28. Výsledok hospodárenia je finančným ukazovateľom, ktorý vyjadruje úspešnosť a efektívnosť podnikateľskej činnosti najmä vo vzťahu k vloženému kapitálu (vloženým zdrojom).⁹ Podľa § 2 ods. 4 písm. h) zákona č. 431 /2002 Z. z. o účtovníctve v z.n.p. sa na účely zákona o účtovníctve výsledkom hospodárenia rozumie ocenený výsledný efekt činnosti účtovnej jednotky dosiahnutý v účtovnom období.

Z titulu vykázania účtovnej straty akciová spoločnosť nevstupuje do osobitného režimu fungovania obchodných spoločností (napríklad režimu spoločnosti v kríze) a účtovná strata nie je dôvodom zrušenia obchodnej spoločnosti súdom.¹⁰ **Obchodná spoločnosť nachádza hodnotenie svojej hospodárskej činnosti vo výsledku hospodárenia, na ktorý sa v podmienkach trhového hospodárstva kladie požiadavka dosahovania zisku. Výsledok hospodárenia môže byť dosiahnutý v podobe straty, ktorá znamená, že nedochádza k racionálnemu hospodáreniu spoločnosti.**

29. Vykazovanie straty spoločnosťou KD AH, a. s. v dlhodobom horizonte zakladá riziko vzniku stavu krízy obchodnej spoločnosti v podobe hroziaceho úpadku. Spoločnosť je v kríze, ak je v úpadku alebo jej úpadok hrozí. Spoločnosti hrozí úpadok, ak pomer vlastného imania¹¹ a záväzkov (VI:Z) je menej ako 8 ku 100.

30. Z účtovných závierok za posledných päť účtovných období zverejnených v registri účtovných závierok vyplýva nasledovná tendencia vývoja pomeru vlastného imania a záväzkov spoločnosti KD AH, a. s.

⁹ Podľa § 2 ods. 4 písm. h) zákona č. 431 /2002 Z. z. o účtovníctve v z.n.p. sa na účely zákona o účtovníctve výsledkom hospodárenia rozumie **ocenený výsledný efekt činnosti účtovnej jednotky dosiahnutý v účtovnom období.**

¹⁰ Jednotlivé dôvody zrušenia obchodnej spoločnosti vymedzuje Obchodný zákonník v § 68 ods. 6. (Uvedené ustanovenie Obchodného zákonníka (spolu s ďalšími ustanoveniami, najmä ustanoveniami upravujúcimi likvidáciu obchodných spoločností) bolo novelizované zákonom č. 390/2019 Z. z., ktorý nadobudne účinnosť 01.10.2020.

¹¹ Vlastné imanie tvoria **vlastné zdroje financovania obchodného majetku** podnikateľa podľa osobitného predpisu.

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

Účtovné obdobie	Vlastné imanie	Závazky	Pomer vlastného imania a záväzkov	Hranica hroziaceho úpadku
2015	2 404 753	72 878	3 299,69 %	8 %
2016	2 327 628	69 377	3 355,04 %	
2017	2 191 925	1 618 40	1 354,37 %	
2018	2 108 113	1 60 436	1 313,99 %	
2019	1 986 254	166 700	1 191,51 %	

31. Z právneho hľadiska aktuálny stav hospodárenia spoločnosti KD AH, a. s. **nehraničí** s možným vznikom stavu hroziaceho úpadku podľa § 67a ods. 2 Obchodného zákonníka. Napriek tejto skutočnosti nemožno považovať výsledok hospodárenia spoločnosti KD AH, a. s. za vyhovujúci.

32. V prípade založenia obchodnej spoločnosti mestom, ako aj v prípade následného podieľaní sa na podnikaní už existujúcej spoločnosti peňažným alebo nepeňažným vkladom **mesto vlastnícke právo k predmetu vkladu stráca a vlastnícke právo k jednotlivým vkladom nadobúda obchodná spoločnosť**. Podľa § 60 ods. 1 Obchodného zákonníka: „*Vlastnícke práva ku vkladom alebo k ich častiam splateným pred vznikom spoločnosti, prípadne aj iné práva k týmto vkladom prechádzajú na spoločnosť dňom jej vzniku. Vlastnícke právo k nehnuteľnosti nadobúda však spoločnosť až vkladom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe písomného vyhlásenia vkladateľa opatreného osvedčením o pravosti jeho podpisu...*“

33. V prípade peňažného vkladu mesta do obchodnej spoločnosti dochádza z pohľadu mesta k nakladaniu s finančnými prostriedkami (tvoriacich majetok mesta) a v prípade nepeňažného vkladu k nakladaniu s hmotným majetkom mesta.

34. **Podiel mesta na komunálnej obchodnej spoločnosti¹² ako iná majetková hodnota tvorí majetok mesta. Aj na podiel mesta na komunálnej obchodnej spoločnosti sa vzťahujú pravidlá a zásady hospodárenia a nakladania s majetkom mesta vrátane povinnosti podľa § 7 zákona o majetku obcí majetok mesta zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať.**

35. Mesto si túto povinnosť vo vzťahu k podielu na spoločnosti KD AH, a. s. plní uplatňovaním svojich práv akcionára na valnom zhromaždení, ktoré je najvyšším orgánom spoločnosti. Mesto rozhoduje o najvýznamnejších otázkach existencie spoločnosti a realizuje záujmy akcionárov. Klient je jediným akcionárom spoločnosti KD AH, a. s. Ak má akciová spoločnosť len jediného akcionára, vykonáva pôsobnosť valného zhromaždenia tento akcionár prostredníctvom primátora mesta. Tento akcionár môže kedykoľvek zvolať valné

¹² Podiel na obchodnej spoločnosti definuje Obchodný zákonník ako **mieru účasti na čistom obchodnom imaní**. Podiel na obchodnej spoločnosti je stály, no kvantifikuje sa v prípade zrušenia spoločnosti s likvidáciou v podobe podielu na likvidačnom zostatku a v prípade zániku účasti spoločníka v spoločnosti počas trvania spoločnosti v podobe vyrovnacieho podielu.

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

zhromaždenie, ktorého pôsobnosť vykonáva, pričom neplatí ustanovenie Obchodného zákonníka upravujúce lehoty na zasielanie pozvánky na valné zhromaždenie. Rozhodnutie jediného akcionára urobené pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia musí mať písomnú formu a musí ho podpísať; notárska zápisnica sa vyžaduje v zákonom ustanovených prípadoch. Písomné rozhodnutie jediného akcionára sa musí doručiť predstavenstvu a dozornej rade.

36. Spravidla je vlastným zdrojom financovania činnosti akciovej spoločnosti nerozdelený zisk ponechaný v spoločnosti. **Keďže spoločnosť KD AH, a. s. zisk nedosahuje, činnosť spoločnosti KD AH, a. s. je financovaná (v značnej miere) dotáciami poskytovanými z rozpočtu klienta na pravidelnej báze.**

37. Poskytovanie dotácií z rozpočtu mesta právnickým osobám v jeho zakladateľskej pôsobnosti podlieha osobitným pravidlám ustanoveným v § 7 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Podľa § 7 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy: „Z rozpočtu obce sa môžu poskytovať dotácie právnickým osobám, ktorých zakladateľom je obec, a to na konkrétne úlohy a akcie vo verejnom záujme alebo v prospech rozvoja územia obce.“

Dotácie poskytované z rozpočtu mesta podliehajú:

- zmluvnému zabezpečeniu dotácie s jej prijímateľom;
- povinnému zverejneniu zmluvy o poskytnutí dotácie na webovom sídle mesta;
- **stanoveniu účelu použitia verejných prostriedkov**;
- uvedeniu termínu vyúčtovania poskytnutej dotácie;
- vykonávaniu základnej finančnej kontroly a
- vykonaniu administratívnej finančnej kontroly.

38. Finančné prostriedky mesta sú verejnými prostriedkami podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Nedodržanie ustanoveného alebo určeného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami je porušením finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. k) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Podľa zmluvy o poskytnutí dotácie na rok 2020 uzatvorenej medzi klientom ako poskytovateľom dotácie a spoločnosťou KD AH, a. s. ako príjemcom dotácie z 19.12.2019 (*d'alej len „Zmluva o poskytnutí dotácie na rok 2020“*) je dotácia poskytovaná dotácia účelová a poskytuje **sa na náklady spojené s činnosťou prijímateľa na verejnoprospešné účely v oblasti rozvoja kultúry**, pričom konkrétna akcia alebo účel je uvedený v prílohe č. 1 - Plán použitia dotácie na rok 2020, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o poskytnutí dotácie.

39. **Z pohľadu klienta je zaužívaný spôsob financovania KD AH, a. s., ako vyplýva aj z Protokolu o výsledku kontroly NKÚ, na hranici dodržiavania pravidiel finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.**

40. **Z pohľadu spoločnosti KD AH, a. s. nie je financovanie akciovej spoločnosti (takmer výlučne) poskytovaním dotácií z rozpočtu mesta tradičným zdrojom financovania akciovej spoločnosti.**

41. **Z analyzovaných aspektov vhodnosti pôsobenia subjektu KD AH, a. s. v právnej forme akciovej spoločnosti sa najviac problematický javí spôsob jeho financovania pravidelnými dotáciami z rozpočtu mesta pri dlhodobom vykazovaní straty v hospodárení.**

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

42. Činnosti zamerané na dosiahnutie nefinančných prínosov možno realizovať aj iným spôsobom, ak mesto má možnosť priamo ovplyvniť ich vykonávanie. KD AH, a. s. vykonáva činnosti, ktoré sa svojou povahou dotýkajú miestnych záujmov obyvateľstva (verejného blaha). Takéto činnosti môžu byť vykonávané priamo obcou samostatne (napr. prostredníctvom zamestnancov zaradených na oddelení mestského úradu) alebo prostredníctvom rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti klienta. Z právneho hľadiska¹³ sa takéto formy plnenia úloh mesta pri zabezpečovaní verejnoprospešných služieb javia ako vhodnejšie.

Ad 2.

Potenciálne alternatívy právnej formy subjektu KD AH, a. s. do budúcnosti - pôsobenie subjektu KD AH, a. s. v právnej forme príspevkovej a rozpočtovej organizácie.

43. Zákom predpokladanú formu hospodárenia subjektu je potrebné prispôbiť objektívnym možnostiam financovania subjektu. **Rozpočtové a príspevkové organizácie, na rozdiel od obchodných spoločností fungujú na tzv. neziskovom princípe. Rozpočtové a príspevkové organizácie nie sú primárne zriaďované na účely dosahovania zisku, ale na plnenie verejnoprospešných úloh zriaďovateľa (štátu, vyššieho územného celku alebo obce resp. mesta), ktoré mu vyplývajú z osobitných predpisov.**

Podľa § 21 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy: „*Rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie možno zriadiť na plnenie úloh štátu, obce alebo vyššieho územného celku vyplývajúcich z osobitných predpisov.*¹⁴ *Rozpočtové organizácie alebo príspevkové organizácie nemožno zriadiť na výkon rozhodovacích právomocí, ktoré pre zriaďovateľa vyplývajú z osobitných predpisov*¹⁵.“

45. V konkrétnom prípade prichádza do úvahy zriadenie rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti klienta na plnenie úloh mesta na úseku kultúry podľa § 4 ods. 3 písm. f) a písm. h) zákona o obecnom zriadení, konkrétne:

- zabezpečovanie chodu vlastných objektov kultúrnej infraštruktúry za účelom vytvorenia inštitucionálneho zázemia oblasti kultúry na území mesta,
- poskytovanie kultúrnych služieb,
- sprístupňovanie kultúrnych hodnôt a
- podporu spolkovej činnosti obyvateľov a poskytovanie priestorov pre túto činnosť.

46. Rozpočtové a príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta sa zriaďujú rozhodnutím zriaďovateľa, t. j. mesta, pričom vôľu tvorí výhradne mestské zastupiteľstvo. Rozpočtové a príspevkové organizácie môžu vo vlastnom mene nadobúdať práva a zaväzovať sa odo dňa svojho zriadenia, t. j. zákon im ako právnickým osobám priznáva

¹³ Ekonomické a účtovné kategórie nie sú predmetom tohto Stanoviska.

¹⁴ Zákon v poznámke pod čiarou odkazuje na zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov.

¹⁵ Napr. výkon rozhodovacích právomocí mesta ako správneho orgánu podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v z. n. p.

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

právnú subjektivitu. Na rozdiel od obchodných spoločností, ktoré vznikajú dňom, ku ktorému boli zapísané do obchodného registra, rozpočtové a príspevkové organizácie nadobúdajú právnú subjektivitu okamihom ich zriadenia.

47. Podľa § 21 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy príspevková organizácia je právnická osoba obce (štátu alebo vyššieho územného celku), ktorá je na rozpočet obce (štátny rozpočet alebo na rozpočet vyššieho územného celku) zapojená príspevkom a ktorej spravidla menej ako 50 % výrobných nákladov je pokrytých tržbami. Hospodárenie príspevkovej organizácie sa riadi finančnými vzťahmi určenými zriaďovateľom v rámci jeho rozpočtu. Medzi zriaďovateľom a príspevkovou organizáciou neexistuje iný finančný vzťah ako príspevok.

Základné znaky príspevkovej organizácie, ktoré vyplývajú z legálnej definície sú:

- je právnickou osobou, t. j. zákon jej priznáva právnú subjektivitu (tak isto ako spoločnosť KD AH, a. s.);
- je napojená na rozpočet obce **príspevkom**, ktorý determinuje finančný vzťah medzi zriaďovateľom a príspevkovou organizáciou (na rozdiel od kontrolnými orgánmi vytýkaného spôsobu financovania spoločnosti KD AH, a. s. dotáciami);
- spravidla menej ako 50% výrobných nákladov príspevkovej organizácie je pokrytých tržbami („pravidlo 50%“);¹⁶
- platia pre ňu finančné vzťahy určené zriaďovateľom v rámci rozpočtu.

48. Rozpočtové pravidlá verejnej správy ukladajú zriaďovateľovi príspevkovej organizácie osobitnú zrušovaciu povinnosť. Zriaďovateľ príspevkovej organizácie je povinný zrušiť príspevkovú organizáciu k 31. decembru roka, ak:

- a) nie je splnená podmienka, podľa ktorej menej ako 50 % výrobných nákladov príspevkovej organizácie môže byť pokrytých tržbami (t. j. ak tržby pokrývajú 50 % a viac výrobných nákladov), a to po dobu najmenej dvoch po sebe nasledujúcich rokov (ak nie je dodržaná kontinuita, podmienka nie je splnená),
- b) príspevková organizácia neplní úlohy určené zriaďovateľom.

Zákon ustanovuje alternáciu podmienok, čo znamená, že pre vznik povinnosti zriaďovateľa zrušiť príspevkovú organizáciu postačuje, ak nie je splnená jedna z nich.

49. Podľa § 21 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy je rozpočtová organizácia právnická osoba obce (štátu alebo vyššieho územného celku), ktorá je svojimi príjmami a výdavkami zapojená na rozpočet obce (štátny rozpočet alebo na rozpočet vyššieho územného celku). Rozpočtová organizácia **hospodári samostatne podľa schváleného rozpočtu** s prostriedkami, ktoré jej určí zriaďovateľ v rámci svojho rozpočtu.

Základné znaky rozpočtovej organizácie, ktoré vyplývajú z legálnej definície sú:

¹⁶ Tržby sa vykazujú spolu za hlavnú i podnikateľskú činnosť. *Určenie výrobných nákladov a tržieb, ktoré sa na tieto účely posudzujú, určuje Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 5. decembra 2007 č. MF/25755/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky, termíny a miesto predkladania účtovnej závierky pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky (oznámenie č. 639/2007 Z. z.) v znení neskorších predpisov.*

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

- je právnickou osobou, t. j. zákon jej priznáva právnu subjektivitu (takisto ako akciová spoločnosť)
- je napojená na rozpočet obce svojimi **príjmami a výdavkami**, čím je daný finančný vzťah medzi zriaďovateľom a rozpočtovou organizáciou (na rozdiel od kontrolnými orgánmi vytýkaného spôsobu financovania spoločnosti KD AH, a. s. dotáciami);

50. Medzi rozpočtovými a príspevkovými organizáciami sú rozdiely najmä v:

- a) spôsobe ich napojenia na rozpočet zriaďovateľa (vo finančných vzťahoch so zriaďovateľom);
- b) pravidlách ich hospodárenia a
- c) možnosti vykonávať podnikateľskú činnosť.

Ad a)

Finančné vzťahy medzi rozpočtovou a príspevkovou organizáciou a ich zriaďovateľom.

51. Na rozdiel od kontrolnými orgánmi vytýkaného spôsobu financovania spoločnosti KD AH, a. s. v právnej forme akciovej spoločnosti dotáciami z rozpočtu klienta, **finančný vzťah klienta a príspevkovej organizácie v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti je daný príspevkom**. Príspevková organizácia používa svoje príjmy na financovanie vlastnej činnosti a pri nedostatku vlastných príjmov sa jej zdroje dopĺňajú z rozpočtu zriaďovateľa vo forme príspevku. Poskytnutie príspevku zriaďovateľom **limituje vyrovnanosť rozpočtu príspevkovej organizácie**, t. j. príspevok má zabezpečovať vyrovnanosť rozpočtu. Príspevok možno poskytnúť len v takej výške, aby bol rozpočet príspevkovej organizácie vyrovnaný.¹⁷ Príspevková organizácia môže príspevok použiť na bežnú prevádzku, aj na krytie odpisov, a to vo výške určenej zriaďovateľom.

52. Rozpočtová organizácia je na rozpočet zriaďovateľa napojená **svojimi príjmami a výdavkami**. Medzi príjmami a výdavkami rozpočtovej organizácie nie je priama závislosť. Výdavky z rozpočtu rozpočtovej organizácie sa uskutočňujú nezávisle od príjmov podľa pravidiel rozpočtového hospodárenia a podľa schváleného rozpočtu. **Príjmy sa nepoužívajú na krytie výdavkov, ale sa odvádzajú do rozpočtu zriaďovateľa**, čím sa zamedzuje tzv. samofinancovaniu rozpočtových organizácií, t. j. existuje nezávislosť príjmov a výdavkov rozpočtovej organizácie.¹⁸

Ad b)

Pravidlá hospodárenia rozpočtových a príspevkových organizácií.

53. Hospodárenie príspevkovej organizácie sa spravuje nasledovnými základnými pravidlami ustanovenými v § 24 a nasl. zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

¹⁷ To neplatí, ak je príspevková organizácia zdravotníckym zariadením, ktorému patrí úhrada za poskytnutú zdravotnú starostlivosť podľa osobitného predpisu.

¹⁸ Financovanie výdavkov z príjmov subjektu je základným princípom hospodárenia podnikateľských subjektov.

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

- Príspevková organizácia hospodári podľa **svojho rozpočtu príjmov a výdavkov**.
- Jej rozpočet zahŕňa aj príspevok z rozpočtu zriaďovateľa a prostriedky prijaté od iných subjektov.
- Príspevková organizácia je povinná dosahovať príjmy určené svojím rozpočtom.
- Príspevková organizácia uhrádza výdavky na prevádzku, opravy a údržbu hmotného majetku, ako aj na obstaranie hmotného a nehmotného majetku z vlastných zdrojov a z príspevku od zriaďovateľa, pričom vlastné zdroje používa prednostne.
- Príspevková organizácia vykoná po uplynutí rozpočtového roka zúčtovanie finančných vzťahov s rozpočtom zriaďovateľa.
- Príspevková organizácia nemôže dosiahnuť kladný výsledok hospodárenia tým, že nesplnení úlohy, obmedzí alebo zhorší kvality služieb zmení podmienky, za ktorých boli záväzné limity príspevkovej organizácii určené.
- Rezervný fond príspevkovej organizácie sa tvorí z výsledku hospodárenia príspevkovej organizácie a možno ho použiť na vysporiadanie záporného výsledku hospodárenia príspevkovej organizácie.

54. Hospodárenie rozpočtovej organizácie sa spravuje nasledovnými základnými pravidlami ustanovenými v § 22 a nasl. zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

- Rozpočtová organizácia hospodári s rozpočtovými prostriedkami vrátane prostriedkov prijatých od iných subjektov.
- Základom rozpočtového hospodárenia je **schválený rozpočet rozpočtovej organizácie zriaďovateľom**. Rozpočtová organizácia zostavuje **rozpočet príjmov a výdavkov**, ktorý zahŕňa všetky prostriedky, s ktorými hospodári.
- Vzájomné započítanie príjmov a výdavkov je v rozpočtovej organizácii prípustné, ak ide o dodatočnú úhradu predtým vynaložených výdavkov v tom istom rozpočtovom roku, ktorou iný subjekt refunduje rozpočtovej organizácii výdavky, ktoré za neho zaplatila.
- Rozpočtová organizácia sústreďuje všetky príjmy svojho rozpočtu s výnimkou vzájomné započítateľných príjmov a výdavkov (viď bod vyššie) na **príjmovom účte** a realizuje všetky svoje výdavky **z výdavkového účtu**.
- Rozpočtová organizácia môže sústreďovať príjmy na samostatných účtoch a realizovať výdavky zo samostatných účtov za splnenia zákonom ustanovených podmienok v prípade, ak to ustanovujú rozpočtové pravidlá verejnej správy (napr. § 20 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy) alebo ak to ustanovuje osobitný zákon, alebo ak to vyplýva z medzinárodnej zmluvy.
- Zriaďovateľ určí, ktoré vnútorné organizačné jednotky v rámci rozpočtovej organizácie v jeho pôsobnosti budú hospodáriť iba so zvereným preddavkom ako **preddavkové organizácie**. Zriaďovateľ zároveň určí výšku preddavku a obdobie, na ktoré sa poskytuje, prípadne na to splnomocní rozpočtovú organizáciu, na ktorej rozpočet je preddavková organizácia hospodáriaca s preddavkom zapojená.

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

Ad c)

Možnosti rozpočtovej a príspevkovej organizácie vykonávať podnikateľskú činnosť.

55. Napriek tomu, že rozpočtové a príspevkové organizácie sú založené na neziskovom princípe, za splnenia zákonom ustanovených podmienok môžu vykonávať podnikateľskú činnosť nad rámec ich hlavnej činnosti. V premietnutí na podmienky subjektu KD AH, a. s. je takou činnosťou najmä maloobchod.

56. Príspevková organizácia môže vykonávať podnikateľskú činnosť nad rámec hlavnej činnosti, pre ktorú bola zriadená za kumulatívneho splnenia dvoch podmienok, ktorými sú:

- súhlas zriaďovateľa s vykonávaním podnikateľskej činnosti a
- plnenie úloh určených zriaďovateľom.

Zároveň musia byť **náklady na podnikateľskú činnosť príspevkovej organizácie kryté výnosmi z nej**. Príjmy a výdavky príspevkovej organizácie na podnikateľskú činnosť sa rozpočtujú a sledujú sa na **samostatnom účte**.

57. Základným pravidlom pre podnikanie rozpočtovej organizácie je, že rozpočtová organizácia **nemôže vykonávať podnikateľskú činnosť**, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Výnimka z tohto osobitného pravidla musí ustanoviť osobitný predpis.

Náklady na podnikateľskú činnosť rozpočtovej organizácie musia byť kryté výnosmi z nej. Prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi po zdanení zostávajú **v plnom rozsahu ako doplnkový zdroj ďalšieho rozvoja a skvalitňovania činnosti rozpočtovej organizácie**. Príjmy a výdavky na podnikateľskú činnosť sa rozpočtujú a sledujú, obdobne ako u príspevkovej organizácie na samostatnom účte.

58. Pre rozpočtovú a príspevkovú organizáciu ďalej platí, že ak je podnikateľská činnosť k tridsiatemu septembru rozpočtového roka **stratová, je nevyhnutné tento záporný výsledok hospodárenia do konca roka vyrovnať alebo vykonať potrebné opatrenia na ukončenie podnikateľskej činnosti, ktorú v nasledujúcom rozpočtovom roku už nemožno vykonávať**.

Ad 3

Efektívnosť pôsobenia spoločnosti KD AH, a. s. a komparácia aktuálneho spôsobu financovania spoločnosti KD AH, a. s. s pravidlami financovania akciovej spoločnosti, príspevkovej a rozpočtovej organizácie.

59. Napriek skutočnosti, že z právneho hľadiska aktuálny stav hospodárenia spoločnosti KD AH, a. s. **nehraničí** s možným vznikom stavu hroziaceho úpadku podľa § 67a ods. 2 Obchodného zákonníka, dlhodobé vykazovanie straty spoločnosťou KD AH, a. s. nemožno považovať za optimálny spôsob jej hospodárenia. V aplikačnej praxi verejného sektora pôsobia objektívne podmienené faktory, ktoré vedú k zdanlivej neefektívnosti jeho pôsobenia, čo ale neznamená, že verejný sektor je sám osebe neefektívny. **Príčinou je to, že vo verejnom sektore sa uplatňuje neziskový princíp.** Kategória zisku, ktorá je nástrojom optimalizácie

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

vzt'ahu medzi vstupom (náklady) a výstupom (zisk) v trhovom prostredí, nie je vyjadrením podstaty existencie verejného sektora.

Legálnu definíciu efektívnosti vymedzuje § 2 písm. m) zákona o finančnej kontrole, podľa ktorého sa efektívnosťou rozumie **najvýhodnejší vzájomný pomer medzi použitými verejnými financiami a dosiahnutými výsledkami.**

60. Vzhľadom na skutočnosť, že majetok mesta nemá prioritne slúžiť na podnikateľské účely a dosahovanie zisku, ale na verejné účely¹⁹, je hodnotenie efektívnosti hospodárenia s majetkom obce v podobe majetkovej účasti v obchodnej spoločnosti mimoriadne zložitá. Posudzovať efektívnosť pôsobenia komunálnych obchodných spoločností nemožno výlučne kvantitatívnymi ukazovateľmi izolovane od záujmu na zabezpečovaní kvality života obyvateľov.

61. Z právneho posúdenia jednotlivých aspektov pôsobenia subjektu KD AH, a. s. vyplýva, že najproblematickejším je aktuálny spôsob financovania spoločnosti KD AH, a. s., ktorý je z pohľadu klienta na hranici dodržiavania pravidiel finančnej disciplíny.

62. Komparáciu aktuálneho spôsobu financovania subjektu KD AH, a. s. a pravidiel financovania akciovej spoločnosti, príspevkovej a rozpočtovej organizácie možno znázorniť nasledovne.

SUBJEKT	SPÔSOB FINANCOVANIA
KD AH, a. s	– dotácie z rozpočtu klienta na pravidelnej báze
Akciové spoločnosti	– zisk nerozdelený medzi spoločníkov, fondy vytvárané spoločnosťou
Príspevková organizácia	– na financovanie činnosti používa svoje príjmy a pri nedostatku vlastných príjmov sa jej zdroje dopĺňajú z rozpočtu zriaďovateľa vo forme príspevku
Rozpočtová organizácia	– výdavky uhrádza z výdavkového účtu (pričom nie je daná súvislosť medzi jej príjmovým a výdavkovým)

63. Z komparácie aktuálneho spôsobu financovania spoločnosti KD AH, a. s. s pravidlami financovania akciovej spoločnosti a rozpočtových a príspevkových organizácií vyplýva, že financovanie subjektu peňažnými prostriedkami z rozpočtu mesta sa najviac prikláňa k pravidlám financovania príspevkovej organizácie.

¹⁹ Podľa § 8 ods. 4 zákona o obecnom zriadení: „Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce.“

doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.

&

Associates, s.r.o.

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

Hlavná 25, 040 01 Košice

tekeli@tekeli.sk

www.tekeli.sk

PRÁVNE ZÁVERY A NÁVRH ĎALŠIEHO POSTUPU

1. Záujem klienta na trvaní spoločnosti KD AH, a. s. (neopomínajúc realizáciu maloobchodu) je prevažne nepenažného charakteru a spočíva v zabezpečení služieb v oblasti kultúry a udržaní zamestnanosti.
2. Ustanovenia § 4 ods. 3 písm. f) a písm. h) zákona o obecnom zriadení vymedzujú samosprávnú pôsobnosť obce v takých oblastiach spoločenského života, o zabezpečovanie ktorých spravidla súkromný sektor nemá záujem z dôvodu, že vo väčšine prípadov nie sú spôsobilé prinášať hospodársky prospech. Zabezpečovanie týchto úloh napriek tomu, že spravidla neprinášajú zisk, je dôležité pre kvalitu života obyvateľstva.
3. Vykonávanie činnosti spočívajúcich v plnení úloh na úseku kultúry spoločnosťou KD AH, a. s. a nevyplácanie dividend klientovi spoločnosťou KD AH, a. s. na pravidelnej báze ipso facto neodôvodňujú záver o nevhodnosti právnej formy akciovej spoločnosti subjektu KD AH, a. s.
4. Napriek skutočnosti, že z právneho hľadiska aktuálny stav hospodárenia spoločnosti KD AH, a. s. nehraničí s možným vznikom stavu hroziaceho úpadku podľa § 67a ods. 2 Obchodného zákonníka, dlhodobé vykazovanie straty spoločnosťou KD AH, a. s. nemožno považovať za optimálny spôsob jej hospodárenia. Vývoj stavu hospodárenia spoločnosti KD AH, a. s. je potrebné sledovať s vynaložením náležitej starostlivosti.
5. Z analyzovaných aspektov vhodnosti pôsobenia subjektu KD AH, a. s. v právnej forme akciovej spoločnosti sa najproblematickejší javí spôsob jeho financovania pravidelnými dotáciami z rozpočtu mesta pri dlhodobom vykazovaní straty v hospodárení.
6. Činnosti zamerané na dosiahnutie nefinančných prínosov možno realizovať aj iným spôsobom, ak mesto má možnosť priamo ovplyvniť ich vykonávanie. KD AH, a. s. vykonáva činnosti, ktoré sa svojou povahou dotýkajú miestnych záujmov obyvateľstva (verejného blaha). Takéto činnosti môžu byť vykonávané priamo mestom samostatne alebo prostredníctvom rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti klienta.
7. Z komparácie aktuálneho spôsobu financovania spoločnosti KD AH, a. s. s pravidlami financovania akciovej spoločnosti a rozpočtových a príspevkových organizácií vyplýva, že financovanie subjektu peňažnými prostriedkami z rozpočtu mesta sa najviac prikláňa k pravidlám financovania príspevkovej organizácie.

*doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD.
advokát*